

Protocol gewenst gedrag

Op Het Noorderlicht werken we met de Kanjertraining. We vinden dat ons protocol daarom vanuit het oogpunt van de Kanjertraining moet worden opgesteld.

Het protocol ligt bij de directie ter inzage. Bij de start van ieder schooljaar worden per groep de kanjerafspraken en het gewenste gedrag aan de orde gesteld.

Pesten en agressie op school: hoe gaan wij daarmee om? Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons.

Begripsomschrijving

De definitie van pesten: Pesten op school is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld.

Het verschil tussen pesten en plagen

Je hebt pesten en plagen. Het verschil daartussen is groot. Kinderen die elkaar plagen, kunnen elkaar wel aan. Nu eens plaagt de één, dan weer de ander. Een geplaagd kind kan terugplagen. Na een tijdje maken ze het samen weer goed. Je kunt elkaar ook plagen voor de gein. Tegen af en toe geplaagd worden, moet je kunnen. Je hebt zelfs leuke en vriendelijke plagerijtjes.

Bij pesten is dat anders. Pesten is altijd gemeen. Als er wordt gepest, is het ene kind altijd sterker dan de ander. Het ene kind heeft meer kracht, een grotere mond, meer invloed. De één wint dus altijd en het andere kind is de verliezer. Pesten gebeurt nooit zomaar een enkel keertje. Een kind dat wordt gepest, is steeds het mikpunt. Daarom is pesten nooit leuk. Pesten komt voor in het gezin, de buurt of op school.

Plagen	Pesten
Gebeurt onbezonnen en spontaan.	Gebeurt met opzet: de pestkop (pestvogel) weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer.
Heeft geen kwade bijbedoelingen.	De pestkop wil iemand bewust kwetsen of kleineren.
Duurt niet lang, gebeurt niet vaak en is onregelmatig.	Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op na een poosje.
Speelt zich af tussen 'gelijken'.	De strijd is ongelijk, de pestkop heeft altijd de bovenhand: de pestkop voelt zich zo machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.
Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar het kan ook kwetsend of agressief zijn.	De pestkop heeft geen positieve bedoelingen, wil pijn doen, vernielen of is kwetsend.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
De rollen liggen niet vast: soms plaagt de één, dan de ander.	Het heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde persoon(en). De slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop op zoek gaan naar een ander slachtoffer.
De pijn, lichamelijk of geestelijk, is draaglijk en van korte duur. Soms wordt het zelfs als prettig ervaren. ('plagen is kusjes vragen')	Als er niet op tijd wordt ingegrepen, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.
De relaties worden na het plagen meteen hervat.	Het is niet makkelijk om na het pesten een evenwichtige relatie te vinden.
Het geplaagde kind blijft een volwaardig lid van de groep.	Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat het niet meer bij de groep hoort.
De groep lijdt niet onder plagerijen of vindt nadien meteen haar draai terug.	De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, kinderen vertrouwen elkaar niet.

Hoe willen we met pesten omgaan op Het Noorderlicht?

De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen is even belangrijk als de cognitieve ontwikkeling (het leren). Als een kind zich prettig voelt, zal zij/hij tot leren komen. Het is belangrijk de kinderen zodra ze bij ons op school binnen komen te volgen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

Wij zijn allen gediplomeerd kanjertrainer en hebben een licentie verkregen om ook de kinderen te trainen tot kanjers, (voor zover ze dat al niet zijn). Het team wordt bijna elk jaar bijgeschoold in de kanjertraining. Wij gebruiken deze speciale aanpak preventief.

De 'stopmethode' (Stop hou op, dit vind ik niet leuk en benoemen) wordt regelmatig met de leerlingen besproken en we vinden het belangrijk de kinderen positief te benaderen.

Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis van de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Bij het oplossen van conflicten gaan we uit van 'win-win' oplossingen. Deze vorm van werken geeft aan dat we allemaal verschillend (mogen) zijn. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij kinderen de kans geven zelf hun conflicten op te lossen. De leerkracht neemt een neutrale, leidende positie in. De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van alle betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is, spreken we van een 'win-win' situatie.

Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders zorgen in samenwerking met elkaar voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat, waarbij de nadruk wordt gelegd op positiviteit en het geven van complimenten.

3-staps aanpak

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

Stap 1

Proberen de leerlingen (en wij) er eerst zelf (en samen) uit te komen door 2x 'stop hou op' of 'ik vind dit niet leuk' te zeggen. Het omschrijven van het gedrag dat niet leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, kan hij/zij er voor kiezen het probleem te negeren, weg te lopen. Helpt dit niet, of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt andere hulp ingeroepen. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen.

Stap 2

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. Bedoeling is om samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-win' methode) en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen of ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties.

Stap 3

Bij herhaaldelijke ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest of ruzie maakt. De aanpakfases treden in werking (zie consequenties). Leerkracht(en) en evt. ouders komen in goed overleg tot samenwerking en werken aan een oplossing.

Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste- of medeleerlingen komen dit bij de leerkracht melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de gepeste leerling. De leerkracht neemt dan duidelijk stelling, omdat wij pesten niet tolereren en gaat over tot de vijf stappen uit de vervolgfase. Het vervolg is opgebouwd in vijf fases. Afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering toont in zijn/haar gedrag, zal minimaal één en maximaal alle fases doorlopen worden.

Fase 1: (dit is in feite stap 1,2 en 3)

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen periodiek in een kort gesprek aan de orde;
- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Werken buiten de eigen groep;

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Een gedragsverandering is noodzakelijk.

Vanaf nu en in alle volgende fases worden de stappen vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en blijft er nauwe communicatie met ouders.

Fase 3:

- Handelingsplan gedrag wordt gestart, indien dit nog niet het geval was.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals bijv. de schoolarts, onderwijsadviesdienst, Opvoedpoli of Schoolmaatschappelijk Werk (SMW).

Fase 4:

- Wanneer het handelingsplan en/of de externe hulp geen verbetering brengt kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk buiten de groep te plaatsen.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie protocol schorsing/verwijdering)

Bovenstaande procedure wordt zo veel mogelijk gehanteerd. In individuele gevallen, bijvoorbeeld kinderen met gediagnostiseerde gedragsproblematiek, kan de schooldirectie of de intern begeleider besluiten hiervan af te wijken.